

Mlekarne se po odpravi mlečnih kvot utapljajo v mleku, kako lahko izplavajo?

F PETRA ŠUBIC
petra.subic@finance.si

Medtem ko kmete skrbi, kje se bo ustavila odkupna cena mleka, ki se zdaj bliža 26 centom na liter, mlekarne povečujejo odkup in predelavo. Vlagajo v novo opremo, da bodo razvijale nove izdelke, več prodale v tujino, gostincem in končnim kupcem.

Lani so kmetje v Slovenji pridelali okoli 620 milijonov litrov surovega mleka, kar je več kot predlanskim. »Kmetje, ki imajo posojilo za hlev, povečujejo prirejo, da bi ob nižjih cenah zaslužili podobno kot prej,« razlaga Danilo Potokar, vodja sektorja za živinorejo pri kmetijsko-gozdarski zbornici.

Odkupljenega je bilo 537,5 milijona litrov mleka, od tega od slovenskih mlekar 329,5 milijona litrov, pravi Tatjana Zagorc, direktorica Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS.

Cene mleka se gibljejo podobno kot v EU. »Zdaj se vidi, kako pomembna so trdna pogodbeni razmerja med prirejo mleka in predelovalci, ki sicer ne morejo ublažiti vseh nihanj, vendar pa vseeno dajejo večjo gotovost,« poudarja Zagorčeva.

Večji odkup od načrtov

Mlekarne že odkupujejo več mleka, kot so načrtovale. A trdne obljube, da bo tako v nedogled, ne morejo dati, saj so odvisne od tega, koliko izdelkov lahko absorbirata domači in tuji trg.

Rešitev? »Vidimo jo v večjem izvozu na tretje trge, povečanju deleža slovenskih mlečnih izdelkov pri prodaji v Sloveniji gostincem in končnim kupcem,« še pravi Zagorčeva.

Mlekarna Celeia

■ Lani so odkup slovenskega mleka povečali za osem odstotkov,

na dobrih 97 milijonov litrov. Letos bo odkup za šest do osem odstotkov večji, magična meja 100 milijonov litrov mleka pa presežena. Januarja in februarja so odkupili za 12 odstotkov več mleka kot leto prej. »Kmetje z večjo prirejo blažijo izgubo dohodka zaradi upada cen mleka,« pravi **Darja Teržan**, vodja strateškega trženja in razvoja.

■ Decembra so mleko odkupovali po 31,66 centa na liter. Zdaj je odkupna cena za odstotek nižja, kar je posledica slabše kakovosti mleka. »V primerjavi z drugimi mlekarnami v EU kmetom, ki so tudi naši lastniki, še vedno zagotavljamo dokaj stabilno ceno,« dodaja. Lani je odkupna cena glede na leto 2014 upadla za 16 odstotkov, kar je manj kot na celotnem trgu.

■ Tri četrtine prihodkov ustvarijo s svojo blagovno znamko Zelene Doline, četrtino pa s trgovskimi znamkami. Izvoz v deset držav jim prinese 30 odstotkov prihodkov, ta delež pa bi radi še povečali, saj se poraba v Sloveniji zmanjšuje, njihov odkup mleka pa povečuje.

Ljubljanske mlekarne

■ Lani so odkupili in predelali nekaj manj kot 180 milijonov litrov mleka. Vse mleko je bilo slovenskega izvora. Letošnji odkup bo nekoliko večji od lanskega. Januarja so odkupili osem odstotkov več mleka kot pred letom, februarja pa 9,3 odstotka več kot februarja lani.

■ Odkupne cene mleka in za koliko je lani upadla, ne razkrivajo, trdijo pa, da ponujajo višjo ceno od tistih, ki jih slovenski kmetje dosegajo v tujini. Eni od zadrug, ki sodi med njihove večje dobavitelje, so februarja ponujali povprečno odkupno ceno 28 centov za liter mleka. Bali pa so se, da bo marca odkupna cena nižja.

■ Slovensko mleko predelajo in prodajo pod lastnimi in trgovskimi znamkami ter za druge mlekarne iz skupine Lactalis. Nove priložnosti iščejo na izvoznih trgih, kjer se srečujejo s konkurenco drugih evropskih držav. Le po potrebi bodo presežke mleka prodajali na prostem trgu, saj so tržne cene izjemno nizke.

Pomurske mlekarne

■ Lani so odkupili 55 milijonov litrov mleka, od tega so ga izvozili okoli 15 odstotkov. Za izvoz so slabih 10 milijonov litrov mleka odkupili na Madžarskem in Slovaškem, ker jim je zadruga Križevci-Ljutomer ustavila dobavo mleka in so iskali nov vir. Zadruga je lani vložila predlog za stečaj mlekarne, njeno vodstvo pa ga je jeseni preprečilo s prisilno poravnavo. Povprečna odkupna cena mleka gre proti 26 centom na liter, pravi direktor **Robert Serec**.

■ Letos bi radi odkupili 60 milijonov litrov samo slovenskega mleka. Večino, 80 odstotkov mleka, bodo predelali in prodali doma. Petino mleka, predelanega v mleko v prahu in trajno mleko UHT, pa bodo izvozili v BiH in Makedonijo. Cilj je tudi Daljni vzhod. »Za izvoz na Kitajsko čakamo le še na žig njihovega kmetijskega ministrstva, distributerje pa že imamo,« trdi Serec. Letos bo zadovoljen s podobnimi prihodki kot lani (35 milijonov evrov po navedenih podatkih) in s pol milijona evrov dobička.

Mlekarna Krepko

■ Mlekarna Krepko je lani odkupila 1,5 milijona litrov ekološkega mleka, sto tisoč litrov več pa naj bi ga letos. Lani so odkupili še 270 tisoč litrov konvencionalnega mleka za konvencionalne blagovne znamke.

■ Od decembra do zdaj so odkupno ceno znižali za 0,02 centa na liter. Toliko nižja je bila odkupna cena tudi lani.

■ Januarja in februarja so odkupili za 15 tisoč litrov več mleka kot v prvih dveh mesecih lani.

■ Pri ekološkem mleku in mlečnih izdelkih se odprava mlečnih kvot še ne pozna v večji prireji in nižjih cenah. Zoprno je, da nas trgovci stiskajo za cene, ker so prepričani, da so tudi cene ekomleka upadle tako kot pri konvencionalnem mleku, ki je precej razvrednoteno zaradi velikih presežkov,« pravi **Sandra Turnšek**, direktorica Mlekarnice Krepko. Lani so ustvarili 3,6 milijona evrov prihodkov in dobiček.

■ Letos bodo vlagali v širitev mlekarne. Do poletja napovedujejo nakup nove opreme za proizvodnjo novih izdelkov, v dveh letih pa naj bi končali zahtevno okoljsko naložbo v novo čistilno napravo.

Mlekarna Planika

■ Lani so s svoje ekološke farme v Bovcu in od kmetov, ki so člani zadruge Tolmin, odkupili 6,5 milijona litrov mleka izključno iz Posočja. Januarja in februarja so na letni ravni odkupili za 12 odstotkov več mleka. »To nas je delno presenetilo, čeprav je med našimi lastniki nekaj mlajših kmetov, ki so povečali prirejo in zgradili nov hlev,« pravi direktorica **Anka Lipušček Miklavčič**.

■ Odkupne cene mleka ne razkriva, je pa višja od povprečne cene na trgu in je ne znižujejo. »Primerna je težjim pridelovalnim pogojem, saj so naši kmetje s hribovskih kmetij,« pravi sogovornica.

■ Lani so poslovali podobno kot predlanskim, ko so imeli dobrih devet milijonov evrov prihodkov. Okoli pol milijona evrov bodo vložili v nov sistem za centralno pranje. Malo izvažajo v Italijo, kar bi radi povečali in več prodali tudi gostincem.